Geriicht zréckzitt. Wann en iwwert de Médiateur eng Satisfaktioun ka kréien, brauch e säi Prozess gegebenenfalls net weider ze féieren.

Mä et muss een awer och kloer soen, an dat hunn ech jo och am Rapport festgehalen, dass een awer de Reklamant net däerf gleewen doen, wann en de Médiateur saiséiert hätt, da kënnt e spéider nach à tout moment och d'Geriicht saiséieren. Do lafen Délaien an et muss een och de Reklamant op déi Délaien an op d'Gefor vun der Forclusioun vu sengen Délaien opmierksam maachen. Dofir mengen ech kann et net aneschters si wéi dass déi zwou Prozeduren och parallell lafen. An et kënnt jo ganz oft vir, wann och virum Geriicht eng Persoun usicht, eng Verwaltung usicht, dass dann och d'Verwaltung an den Interesséierten a Kontakt bleiwen an eventuell awer eng Léisung zu engem Problem fannen, wou awer d'Geriicht saiséiert ass an déi duerno erlaben, dass ee seng Affär beim Geriicht kann zréckzéien. Also dat kënnt méi wéi eng Kéier vir a mir wësse jo och, dass am Droit administratif och Affären, déi unhängeg sinn, kënne wéinst esou Prozeduren op de Rôle général gesat ginn an dass herno och ka verlaangt ginn, wann eng valabel Solutioun do ass, dass dee Moment d'Affär zréckgezu gëtt. Also ech géif mengen, dass déi zwou Prozedure kënnte parallell lafen.

M. le Président.- D'Wuert huet dann elo den Här Premier a Statsminister Jean-Claude Juncker.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'Etat.-* Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech hunn Ursaach um Enn vun dëser Debatt dem honorabelen Här Paul-Henri Meyers merci ze soe fir déi exemplaresch gutt Aarbecht, déi en a senger duebeler Qualitéit als President an als Rapporteur vun der Kommissioun a vun dem Projet hei gemaach huet. Och fir déi inspiréierend Weiderféierung, déi de Projet am Laf vun der parlamentarescher Behandlung kannt huet. Dat war hien an dat waren och déi aner Membere vun der Kommissioun, sou wéi och de Conseil d'Etat, an ech mengen dass dat ee Gesetzesgebungsverfahren ass wat beispillgebend ka si fir aner institutionell Reifungsprozesser, déi mer mateneen ze gestalten hunn.

Ech wëll och nach eng Kéier zoustëmmend drun erënneren, dass d'Madame Lydie Err eng Proposition de loi gemaach huet, wat déi schwéier Tendenze souwuel vum Projet wéi vun der Proposition de loi sech an ähnlech Richtunge beweegt huet. Ech géif och gäre menge Beamten am Haus merci soen, déi ganz gutt op dësem Projet an der Virbereedungsphas a während der parlamentarescher Examensphas matgeschafft hunn.

Déi Reform, déi d'Chamber sech apprêtéiert ze stëmmen, ass eng wichteg Reform. Mat der Schafung vun der Institutioun vum Médiateur kréie mer net ee Riichter bäi, mir kréie keen nationalen Arbiter bäi, mä mir kréien ee Facilitateur tëscht der Verwaltung an der Gesellschaft, deen esouwuel Afloss an der Gesellschaft wäert produzéiere wéi och Afloss an der Verwaltung wäert produzéieren, an zwar esou dass atmosphäresch sech aus senger Aarbecht eigentlech e bessert Gefill am Ëmgang vu Stat a Bierger, vu Stat, Verwaltung a Gesellschaft wäert erginn.

Et si géint dëst Gesetz massiv extern Widderstänn ginn. Dat huet schonn an de 70er Joren dozou gefouert, dass eng eigentlech sech méi bis op den heitegen Dag als Reformkoalitioun identifizéierend Konstellatioun dat Gesetz net iwwert de Wee bruecht huet. Et sinn och intern Widderstänn ginn. Déi zwee gëtt et net méi wann dëst Gesetz gestëmmt ass. Et ass eng gutt Saach fir eist Land.

Merci.

M. le Président.- D'Diskussioun ass elo ofgeschloss. Mir kommen zur Lecture vun den Artikele vum Projet de loi 4832 a stëmmen driwwer of.

Lecture du texte du projet de loi (par M. Jean Asselborn)

D'Artikelen 1 bis 18 si gelies an ugeholl.

Dir Dammen an Dir Hären, mir stëmmen dann elo of iwwert de virleiende Projet.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi dofir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen, oder si enthale sech.

De Projet de loi 4832 ass eestëmmeg ugeholl mat 60 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Haupert, Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Nicolas Strotz, Fred Sunnen, Lucien Weiler et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling, Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas (par M. Jeannot Belling), Paul Helminger, Alexandre Krieps, Claude Meisch (par M. John Schummer), Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Rippinger, Marco Schroell, John Schummer et Théo Stendebach;

MM. Jean Asselborn, Alex Bodry, Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Jos Scheuer, Georges Wohlfart et Marc Zanussi (par Mme Mady Delvaux-Stehres);

MM. Jean Colombera, Gast Gibéryen (par M. Aly Jaerling), Fernand Greisen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp (par M. Robert Mehlen) et Robert Mehlen;

MM. François Bausch, Robert Garcia, Camille Gira, Jean Huss et Mme Renée Wagener;

M. Serge Urbany.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou décidéiert.

Da komme mer elo zur Diskussioun vum Projet de loi 4609 iwwert déi Fräiwëlleg am spuenesche Biergerkrich. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et sinn agéschriwwen: déi Häre Loes, Di Bartolomeo, Rippinger, Henckes, Garcia an Urbany. D'Wuert huet elo de Rapporteur vun der Proposition de loi, den honorabelen Här Alex Bodry.

2. 4609 - Proposition de loi relative à la réhabilitation des volontaires de l'Espagne républicaine

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes et de la Défense

M. Alex Bodry *(LSAP), auteur.-* Här President, Dir Dammen an Dir Hären, 1937, 2003: 66 Joer nodeem d'Lëtzebuerger Parlament d'Participatioun um spuenesche Biergerkrich ënnert d'Prisongstrof gestallt huet, soll haut d'Gesetz vum 10. Abrëll 1937 zur Verhënnerung vun der Bedeelegung vun Auslänner um spuenesche Biergerkrich ofgeschaaft ginn. Domadder soll den Asaz fir Fridden a Fräiheet géint Nazismus a Faschismus vun deene fräiwëllege Lëtzebuerger an Net-Lëtzebuerger, déi sech vu Lëtzebuerg aus op der Säit vun de republikaneschen Truppen a Spuenien engagéiert hunn, vun der Chamber duerch ee legislativen Akt unerkannt ginn, offiziell a mat enger gewësser Feierlechkeet.

Domadder gëtt och e politesche Schlussstréch gezunn ënnert e jorelaangt, ech géif bal soen e jorzéngtelaangt Hin an Hier ëm d'Aschätzung an d'Unerkennung vun der Resistenzaarbecht vun de republikanesche Spueniekämpfer. Eng Rei vu gesetzleche Barrièren, eng gehéieresch Portioun Mësstraue vun eenzelnen aflossräiche Kreesser an eng gewësse Portioun politesch Lethargie hunn eng méi schnell a méi komplett staatlech Unerkennung bis haut verhënnert. Déi zäitlech enk Definitioun vun der Resistenzaktivitéit an eise Lëtzebuerger Gesetzer, Period 1940-1944, also während der Occupatiounszäit, wéi och d'Feele vun engem offiziellen Titel vun Ancien combattant hei zu Lëtzebuerg hunn aner méiglech an denkbar Unerkennungsformen erschwéiert, jo onméiglech gemaach.

D'Gesetzespropositioun vun den Deputéierte Mars Di Bartolomeo an Alex Bodry vum November 1999, also viru knapp véier Joer, huet versicht dës Rehabilitatioun, dës Erëm-Gutt-Maachung géintiwwer deenen iwwer honnert jonke Fräiheetskämpfer, déi vu Lëtzebuerg aus d'republikanesch Truppen an hirem Krich géint de Generol Franco a seng Truppen ënnerstëtzt hunn. Fir d'Auteure vum Gesetzesvirschlag si si Resistenzler vun der éischter Stonn, Kämpfer géint de mënscheveruechtende Nazismus a Faschismus, Ideologien déi an deenen 30er Joren a 40er Joren Europa an d'Welt an e grausame Krich sollte stierzen. Déi Proposition de loi vun deenen zwee genannte sozialisteschen Deputéierte vun 1999 hat zwee Voleten.

Éischtens d'Ofschafung vum Gesetz vum 10. Abrëll 1937 an zweetens déi gesetzlech Assimilatioun vun de Kämpfer vun de republikaneschen Truppen am spuenesche Biergerkrich mat de Resistenzler vum zweete Weltkrich, wéi se am Gesetz vum 25. Februar 1967 iwwer Krichsaffer definéiert sinn.

Politesch huet deen zweeten Deel vun der Gesetzespropositioun sech als net majoritéitsfäeg erwisen. D'Regierung an och hir Majoritéit waren net bereet esou wäit ze goen. Dat geet och aus de schréftleche Stellungnahme vun der Regierung vum 31. Januar 2003 ervir. An hiren Aen däerf een net den Engagement vun de Spueniekämpfer am Virfeld vum Zweete Weltkrich gläichsetze mat dem Asaz vun der Resistenz hei zu Lëtzebuerg géint d'Besatzungsmacht während dem Zweete Weltkrich. Dës Meenung gëtt gedeelt vun der Majoritéit vun der Kommissioun.

D'Auteurë vun dem Gesetzesvirschlag deelen se net, waren awer esou realistesch anzeschätzen, dass fir de Moment eigentlech et net gëllt op d'Differenzen ze setzen, mä dat Gemeinsaamt an de Vierdergrond ze stellen, an dat ass déi offiziell Unerkennung vun deem Asaz, deen déi Leit an den 30er Jore fir Fridden a Fräiheet gewisen hunn.

D'Auteurë vum Gesetzesvirschlag an d'Regierung ware sech deemno eeneg duerch d'Chamber d'Abrogatioun vum Gesetz vun 1937 virzehuelen. Ech zitéieren: «Le gouvernement entend rétroactivement reconnaître l'action de ceux qui se sont engagés à côté de milliers d'autres femmes et hommes pour le combat pour la liberté et la démocratie.»

En extrae Regierungsprojet ass iwwerflëssig ginn nodeem de sozialistesche Gesetzesvirschlag ëm d'Artikelen 2 an 3 gekierzt ginn ass, dat op Propositioun vun hiren Auteuren hin. Anstatt also an eng komplett nei legislativ Prozedur eranzegoen, war et duerch deen dote politeschen Accord méiglech fir déi legislativ Prozedur zu der Proposition de loi vun den Hären Di Bartolomeo a Bodry zu Enn ze féieren. Haut gëtt duerch d'Parlament e Schlusspunkt ënnert déi legislativ Prozedur gesat. Et ass jo relativ rar, dass Proposition-de-loien, wa se vun der Oppositioun kommen, iwwerhaapt op deen heite Stadium virréckelen.

Den Titel vun deem neie Gesetz, d'Gesetz iwwert d'Rehabilitatioun vun de fräiwëllege Kämpfer an dem republikanesche Spuenien, seet eigentlech dat aus ëm wat et hei geet, kuerz, bündeg, onmëssverständlech.

No de verfügbaren Donnéeën hate sech 1937 102 jonk Männer vu Lëtzebuerg aus an de Spueniekrich beginn op der Säit vun de republikaneschen Truppen. Lëtzebuerger, auslännesch Immigranten, déi hei zu Lëtzebuerg zënter Jore gewunnt hunn, oder och eenzel Flüchtlingen, déi sech deelweis illegal déi Zäit hei zu Lëtzebuerg opgehalen hunn.

D'Majoritéit vun hinnen haten d'Lëtzebuerger Nationalitéit. E Véirel vun hinne waren Italiener. Eng relativ héich Zuel am Verhältnis zu deene grousse Länner stellen déi 102 Leit duer, déi sech an deem Spueniekrich op der Säit vun de Republikaner engagéiert hunn. Et gi keng Beleger doriwwer, dass iergendwéi aner Lëtzebuerger oder Leit, déi hei zu Lëtzebuerg gewunnt hätten, sech op der Säit vun de Franco-Truppen deemools engagéiert hätten.

90% vun deene Fräiwëllege sinn aus der Minettsgéigend komm, haaptsächlech vun Diddeleng a vun Esch. Bis op eng Ausnahm ware si alleguerten Aarbechter. Eng Partie vun hinne ware Member vun der kommunistescher Partei, anerer sinn aus der sozialistescher Aarbechterjugend komm oder ware Member vun de Gewerkschaften. Déi, déi de Biergerkrich iwwerstanen haten, haten eng schwéier Zäit viru sech wéi se zréckkomm sinn. D'Dokumenter vun hirem Engagement waren nämlech den Nazitruppen an der Gestapo an d'Hand gefall, an dat ass net ouni Konsequenze bliwwen.

30 Lëtzebuerger si vun der Gestapo an d'Gefängnis bruecht ginn. Eng Partie vun hinne sinn am Konzentratiounslager gelant. 12 Italiener sinn iwwert d'Grenz geschubbt ginn, no Italien, wou d'Gefängnis oder den Déngscht an der faschistescher Arméi op si gewaart huet. Haut ginn et nach zwee Iwwerliewender vun de Lëtzebuerger Spueniekämpfer: d'Hären Albert Santer an Henri Joachim.

En drëtte Matstreider vun der éischter Stonn, den Här Carlo Alvisi, huet eis leider virun zwee Joer verlooss. Ervirhiewe wëll ech awer bei dëser Geleeënheet och en anere Mann, de Paul Cerf, dee Grënnungsmember war an éischte President vun de Frënn vun den internationale Brigaden. Hien huet sech zënter 1996 fir déi politesch Unerkennung vun deem Asaz vun de Spueniekämpfer agesat. Och him war et leider net gegönnt Zeie vum, an eisen Aen, positiven Ofschloss vu sengen an anere Leit hire Beméiungen ze ginn.

Als Rapporteur wëll ech net am Detail op eng Rei méi kontrovers Sujeten agoen, déi d'Gesetzesinitiativ Bodry/Di Bartolomeo zu Dag bruecht huet. Et huet mech iwwerrascht, dass méi wéi 50 Joer no Krichsenn déi dote Froen ëm d'Resistenz nach déi passionéiert Diskussiounen ausléise kënnen. Och esou laang nom Krich bleift d'Fro vun der Definitioun vun der Resistenz nach ëmmer ëmstridden.

Ech perséinlech mengen, dass et och eng ideologesch Resistenz gëtt, an dass déi ideologesch Resistenz och scho virun dem 10. Mee 1940 ufänkt. Eis Gesetzgebung geet net esou wäit.

Grad esou kontrovers ass d'Fro vun der Richtegkeet vun der sou genannter Net-Interventiounspolitik am Spueniekrich, déi déi deemoleg Lëtzebuerger Regierung, grad wéi Frankräich, Däitschland, England an d'Belsch, iwwerholl hat. Deemools haten zwee onofhängeg Deputéierten an d'sozialistesch Oppositioun géint dat Spueniegesetz vun 1937 gestëmmt. D'geschichtlech Entwécklung huet hinnen eigentlech Recht ginn, mä ech gestinn awer och gären an, dass et ëmmer delikat ass Décisioune vu gëschter mat den Aen a mat dem Wëssen vun haut ze bëuerteelen.

Wat déi juristesch Froen ugeet, wat d'Effete vun der Abrogatioun vun deem Gesetz duerstellt, esou verweisen ech op de schréftleche Rapport vun der Kommissioun.

Fir mech perséinlech bleift d'Satisfactioun, eng parlamentaresch Gesetzesinitiativ bis zur Ofstëmmung bruecht ze hunn. Eppes Seelenes hei zu Lëtzebuerg. No der Unerkennung vun deem Asaz vun de Spueniekämpfer duerch d'Iwwerreechung vun den nationalen Uerden am Joer 2000, déi de Premier Minister virgeholl huet, gi mer haut also e Schratt weider mat deem héich symboleschen Akt vun der Ofschafung vun engem aus heiteger Siicht falschem Gesetz vun 1937. Ech hoffen, an dat wäre mer deene Leit schëlleg, deenen zwee, déi iwwreg bliwwe sinn, awer och deenen honnert aneren, dass déi Entscheedung haut kann an der Chamber eestëmmeg falen.

Merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Als éischte Riedner ass den Här Nico Loes agedroen. Den Här Loes huet d'Wuert.

Discussion générale

M. Nico Loes *(CSV).-* Här President, Dir Dammen an Dir Hären, den englesche Schréftsteller an Historiker Philip Knightley schreift a sengem Wierk „The first casualty" 1965 iwwert de spuenesche Biergerkrich Folgendes: „Kein anderer Krieg in vergangenen Zeiten mit Ausnahme des Vietnamkrieges erregte so intensive Emotionen, solch tiefe Festlegung, derart gewaltsame Teilnahme wie der Bürgerkrieg in Spanien." Ech denke jiddfereen, dee sech an dëser tragescher Säit vun der europäescher Geschicht auskennt, kann dës Ausso virbehaltlos ënnerschreiwen.

Am spuenesche Biergerkrich stunge sech 1934 bis 1939 Rechtskräften, ënnert der Féierung vum Franco, a Republikaner géigeniwwer. 1931 gouf a Spuenien d'Republik ausgeruff, déi eng ganz Rei vu Reformen agelaut huet: d'Trennung vu Kierch a Stat, d'Bildungs- an Agrarreform an esou weider. Déi legal a gewielte Regierung war domadder an d'Zwéckmille geroden tëschent lénke Kräften, déi nach méi Reforme wollten, a Rechtskräften, déi sech géint all Reform positionéiert hunn. Schonn am Joer 1934 sinn déi éischt militäresch Konfrontatiounen ugaangen, déi den Ufank vun dem faschisteschen Italien a vun Nazi-Däitschland och mat ënnerstëtzt hunn.

Ech denken, datt hei am Haus fir jiddereen den Ugréff op Guernica e Begréff vun der Sënnlosegkeet vum Krich ass. Op där anerer Säit huet déi fréier Sowjetunioun déi republikanesch Säit, an do virun allem déi kommunistesch Partei, militäresch ënnerstëtzt.

Déi sowjetesch Féierung huet am Laf vum Krich en ëmmer méi groussen Afloss kritt, wat schliesslech zu offenen a militäreschen Ausernanersetzunge gefouert huet, wou sech Anarchisten, Trotzkisten a Kommunisten op der Säit vun de Republikaner engagéiert haten. Deemools sinn e puer dausend Fräiwëlleger aus ganz Europa, dorënner och 102 aus Lëtzebuerg, a Spuenien zesumme

komm fir op der Säit vun den internationale Brigadë fir d'Republik ze kämpfen.

An dësem Krich vun den Iddien haten déi republikanesch Kräfte leschten Enns keng Chance, well déi militäresch Iwwermuecht vun den Nationalisten erdréckend war. 1939 war de Krich eriwwer an iwwreg blouf en zerstéiert Spuenien. 100.000 Republikaner sinn an den Exil gaangen, fir sech der Vergeltung vum Franco senge Schergen ze entzéien. De Generol ass bis 1975 un der Muecht bliwwen an huet eng Diktatur ënnerhale mat engem Repressiounsapparat, deen de sozialistesche Volleksrepubliken am fréieren Ostblock un näischt no stoung.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir versiche mat dësem Gesetzesvirschlag d'Engagement vun de Lëtzebuerger Spueniekämpfer op eng adequat Manéier ze honoréieren. Dofir muss d'Gesetz vum 10. Abrëll 1937 haut a säin nationalen an internationale Kontext vun der Zäit vun de Virkrichsjore gesat ginn. Lëtzebuerg war an där Zäit en neutrale Stat, deen drëm beméit war fir dëst och ze behalen. Aus dëse Grënn gouf dat Gesetz iwwert de Verbuet vun der Bedeelegung vu Lëtzebuerger Awunner, ob Lëtzebuerger oder net, am spuenesche Biergerkrich an d'Liewe geruff. Ähnlech Gesetzer sinn an där Zäit och an aneren europäesche Länner geschafe ginn.

Duerch déi däitsch Besetzung ass eis neutral Positioun a sinn eis Beweggrënn, déi zum Gesetz vum 10. Abrëll 1937 gefouert haten, am Kontext vun den Evénementer aus dem Weltkrich hifälleg ginn. Haut erschéngt, historesch gesinn, de spuenesche Biergerkrich an engem anere Liicht. De spuenesche Biergerkrich erschéngt haut als een ultimative Kampf fir d'Fräiheet a fir d'Wäerter, déi mir aus de Grondrechter vun de Vereenten Natiounen hier kennen. Déi fräiwëlleg Kämpfer am spuenesche Biergerkrich hunn, duerch hire Kampf fir d'Fräiheet, Courage a Wäitsiicht un den Dag geluecht an d'Gefore vum Faschismus scho virum Ausbroch vum Zweete Weltkrich erkannt, an engem Moment wou sech der nach ganz vill an Europa eppes virgemaach hunn.

Dëst Engagement honoréiere mir haut op eng wierdeg Aart a Weis. D'Gesetzespropositioun vun de Kolleegen Alex Bodry a Mars Di Bartolomeo abrogéiert d'Gesetz vum 10. Abrëll 1937. Et ass dëst ee symbolesche mä aussokräftegen Akt duerch deen de Fräiheetskampf, deen d'Fräiheetskämpfer ouni Rücksicht op déi deemoleg Législatioun gefouert hunn, unerkannt gëtt. Aus dëse Grënn stëmmt d'CSV-Fraktioun dësem Gesetz zou.

Ech soen lech merci fir Är Opmierksamkeet.

M. le Président.- Als nächste Riedner ass den Här Mars Di Bartolomeo agedroen. Den Här Di Bartolomeo huet d'Wuert.

M. Mars Di Bartolomeo *(LSAP)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, erlaabt mer vläicht fir unzefänke meng Satisfactioun auszedrécken, dass mer haut, no 7 Joer, bal um Enn vun engem Wee ukomm sinn, dee mer parteieniwwergräifend gaange sinn, a wou eng ganz Rei vu Leit zu hiren Iwwerzeegunge stongen iwwert d'Parteigrenzen eraus, an dat ass eppes wat engem als Deputéierten heiansdo ka Satisfactioun ginn, wou dann Diskussioune gefouert ginn, déi iwwert deen traditionelle Parteiesträit erausginn a wou een eppes ka gutt maachen, wat laang am Raum stong a wat laang drop gewaart huet fir gutt kënne gemaach ze ginn.

Wa mer haut mat dësem Gesetzesvirschlag d'Gesetz vun 1937 ofschafen, dat de Lëtzebuerger Awunner eng Bedeelegung um Spueniekrich verbueden huet, da rehabilitéiere mer 102 Lëtzebuerger Spueniekämpfer. Mir ginn hinne mat iwwer 60 Joer Verspéidung eng moralesch Unerkennung an dee Respekt, dee se verdingen. Fir déi meescht vun hinne kënnt déi Unerkennung posthum. Zwee hunn nach d'Chance oder d'Gléck fir kënnen ze erliewen, dass si als dat ageschat ginn, wat se wierklech waren: Resistenzler vun der éischter Stonn.

Un deem symbolesche Geste, deen awer héich politesch ass, ware vill Leit bedeelegt. Déi traditionell parteipolitesch Grenze goufen hei iwwerschratt an dofir wëll ech alle Bedeelegte merci soe fir hiren oppene Geescht, fir hir Ouverture d'esprit.

D'Zil vun der Proposition de loi war et dat Gesetz vun 1937, dat d'Spueniekämpfer zu Delinquente gemaach huet, ofzeschafen, se ze rehabilitéieren an hinnen d'Unerkennung als Resistenzler vun der éischter Stonn ze sécheren, moralesch a materiell. Haut komme mer deem Zil e gutt Stéck méi no a sécheren de Spueniekämpfer d'Rehabilitatioun an déi moralesch Unerkennung. Déi materiell Gläichstellung mat der Resistenz bleift hinne versot.

Den Alex Bodry huet am Detail de Wee vun der Proposition de loi opgezeechent, dee mat enger Rei vun Obstaclë verbonne war, déi awer schlussendlech konnten iwwerwonne ginn. Gär wäre mer e Schratt méi wäit gaangen, mä de Präis fir pur et dur ze bleiwe wär dat Schicksal gewiescht, wat deene meeschte Propositions de loi net erspuert bleift. Dat heescht am Kloertext de Präis wär gewiescht, dass mer näischt oder net esou séier eppes gemaach hätten.

Mir sollen awer dee Schrëtt vun haut net minimiséieren, well och wann dat heitegt Spuenien alle Spueniëkämpfer, gläich welcher Nationalitéit, als Merci fir den Asaz fir d'Demokratie déi spuenesch Nationalitéit ugebueden huet, och wa Frankräich hinnen de Statut vum Ancien combattant ginn huet, ass Lëtzebuerg dach, menges Wëssens no, dat eenzegt Land wat dat 1937er Gesetz haut ofschaaft. Menges Wëssens no hunn eis Nopeschlänner an England dat bis elo net gemaach, an dat ass e Geste, deen en héich politesche Charakter huet.

Wéi ass et elo, 67 Joer nom Spueniekrich, dee kee Biergerkrich war, mä e Verteidegungskrich vun enger legitimer demokratescher Regierung géint faschistesch Putchisten an hir Nazifrënn, zu där heiteger Diskussioun komm?

1996, an et freet mech fir dat kënnen ze erënneren, ass d'Initiativ ausgaangen opgrond vun enger Konferenz, déi vum Centre de documentation sur les migrations humaines mam Serge Hoffmann a mam Henri Wehenkel organiséiert gi war, a wou et ëm dat Lëtzebuerger Engagement am Spueniekrich gaangen ass. Deemools hu mer de Wee vun deene Migrante vun 1936 opgezeechent. Et war eng ganz interessant Konferenz, wou och déi dräi nach liewend Spueniekämpfer do waren. Zum Schluss vun der Konferenz ass dann ee vun hinnen, den Albert Santer, opgestanen an huet eis entgéint geworf: „Et ass jo schéin a gutt, dass Dir haut Konferenzen haalt, mä firwat hutt Der eis vergiess?" An ech muss soen, dat wär e Saz dee souz, well mer eis alleguer Froe gestallt hunn, firwat dass dat Kapitel, nodeem et an de 60er oder an de 70er Joren eng Kéier thematiséiert gi war, erëm am Tirang verschwonne war. Et hu sech spontan eng Rei vu Leit ëm de Paul Cerf, de Serge Hoffmann, den Henri Wehenkel an och Vertrieder vun der Diddelenger Gemeng, d'Wuert ginn, fir an den Amis des Brigades internationales sech fir d'Rehabilitatioun vun de Spueniekämpfer anzesetzen.

Déi puer Kolleege si ganz schnell vun anere Leit - an ech hunn dat virdru gesot - vun deene meeschte politesche Borden, déi hei an der Chamber representéiert sinn, ageholl ginn an hu gehollef kritt. Iwwer sämtlech Bänken ass gesot ginn, dass d'Rehabilitatioun eng Saach wär, déi misst realiséiert ginn, an d'Frënn vun de Brigadisten hunn an deene Joren duerno eng Rei vun Initiative geholl iwwer Konferenzen, iwwert d'Opstelle vun engem Monument ënnert dem Motto „No pasaran", Monument dat gestëft gouf vun dem onvergiessleche Lucien Wercollier, hunn eng ganz Rei vu Sensibiliséierungsaarbecht gemaach an hunn ëmmer erëm op d'Schëller geklappt kritt a gesot kritt, Dir hutt Recht, mir mussen eppes maachen, mä am Rumm vun der bestoender Gesetzgebung.

Wat esouvill geheescht huet wéi dass mer ausser enger moralescher Unerkennung an de Klapps op d'Schëller net vill konnte maachen. Et huet gedauert bis d'virlescht Joer bis dass no Ofsprooch an der viregter Regierung de Statsminister, dee schonn 1997 d'Spueniekämpfer als Weebereeder vun der spéiderer Resistenz bezeechent huet, dass déi iwwerliewend Spueniekämpfer mat enger héijer Dekoratioun, dem Ordre du Mérite, dekoréiert gi sinn an implizit hinne bescheinegt ginn ass, dass se eppes Grousses geleescht hunn, well wa se näischt Besonnesches geleescht hätten, da wäre se 66 Joer duerno net mam Ordre du Mérite dekoréiert ginn.

Haut huele mer dee leschte Makel vum Engagement vun deene Fräiwëllegen aus dem Spueniekrich ewech. Mir maache se vun Deliquenten, déi se nach ëmmer waren, zu respektéierte Leit, virun deene mer eis vernäipen. Esou wäit se net méi liewen an esou wäit se deen heite Schrëtt net méi erliewen, an deene mer, esou fern datt se nach bei eis sinn, eisen déiwe Respekt ausdrécken.

Et ass ass awer méi wéi d'Unerkennung fir den Engagement am Spueniekrich. Et ass och e Geste a Richtung Demokratie, Fräiheet an et ass eng kloer Ofso a Richtung Faschismus an de Frënn vum Faschismus an all Zorte vun Diktaturen.

Ech wëll ofschléisse mat engem éierleche Merci un alleguer déi Kolleegen, déi sech vu Parteigrenzen net aschnüre gelooss hunn an déi hei e gerechte Schrëtt matgemaach hunn, och wann dat 66 Joer zréckläit.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- Als nächste Riedner ass den Här Jean-Paul Rippinger agedroen. Den Här Rippinger huet d'Wuert.

M. Jean-Paul Rippinger *(DP)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et gi Momenter an der Geschicht vun der Mënschheet, gudder a schlechter, déi een ni vergiessen däerf. De Mënsch ass awer esou gemaach, dass en d'Tendenz huet sech éischter un dat Gutt ze erënnere wéi un dat Schlecht. Et ass an deem Wëssen ëm dat Schlecht an an der Zouversiicht ëm dat Gutt wat komme kann, wou de Robert Schuman virun elo 53 Joer seng Deklaratioun gemaach huet an de Grondsteen fir d'Versöhnung an d'Réunificatioun vun den europäesche Völker geluecht huet. Mir wëssen alleguerte vu wat fir engem Leed Europa am leschte Jorhonnert heemgesicht ginn as, engem Leed, dat säin Ursprung fonnt huet an dem Leed vun engem grausamen Éischte Weltkrich, op deem de Faschismus an Däitschland, Italien a Spunien säin Nährbuedem fonnt huet.

Mir erënneren eis haut un déi, déi virun dem Ausbroch vum Zweete Weltkrich schonn de Faschismus bekämpft hunn. Haut récke mer den Asaz fir d'Fräiheet an d'Demokratie vun de Spueniekämpfer an dat richtegt Liicht. D'Spuniekämpfer ware sou ze soen déi éischt Kämpfer géint de Faschismus. Well d'Regierung deemools d'Lëtzebuerger Neutralitéit garantéiere wollt, huet se d'Gesetz vum 10. Abrëll 1937 geschafen, dat et de Lëtzebuerger verbueden huet d'Land a Richtung Spunien ze verloossen an nach méi fir do am Biergerkrich matzemëschen.

Mat dëser Proposition de loi a mat dem Accord vun der Regierung gëtt also 66 Joer méi spéit dat Gesetz vun 1937 abrogéiert. Mir sinn nämlech der Meenung, dass d'Spuniekämpfer deemools net e Gesetz violéiert hunn. Hire Courage an hir Iwwerzeegung fir géint de Faschismus ze kämpfe verdéngen eisen déiwe Respekt. Eis Aufgab ass et, an enger Welt wou xénophobe, rassistesch a rietsextrem Gedankegut nach ëmmer existéiert, dofir ze suergen, dass mer eis erënneren an deene gedenken, déi dergéint gekämpft hunn, fir dass dat, wat esou vill Leed iwwer Millioune vu Leit bruecht huet, keng Chance méi huet opzekommen.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- Als nächste Riedner ass den Här Jacques-Yves Henckes agedroen. Den Här Henckes huet d'Wuert.

M. Jacques-Yves Henckes *(ADR)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wéi 1936 de Franco via d'Kanaresch Inselen a Südspuenien agedrongen ass mat sengen Truppen, ass et ganz kloer ginn datt déi franquistesch Truppe wollten de Pouvoir a Spuenien iwwerhuele géint en demokratesch gewielte Regime, an dat mat Appui vun den däitschen an italieneschen Truppen.

Et ass och dofir verständlech gewiescht, dass alleguerten déi Antifaschisten, déi et an Europa gi sinn, déi d'Gefor gesinn hunn, wollte sech deem widdersetzen, datt e gudden Deel vun hinnen dunn d'Décisioun geholl huet fir sech op d'Säite vun de Republikaner géint de Faschismus anzesetzen. Dat ass hinnen net gelongen, mä et sinn awer ganz vill heroesch Akte während där Zäit geschitt.

Haut hu mer d'Geleeënheet fir en Onrecht wat geschitt ass guttzemaachen. Dat Gesetz vun 1937 war vläicht an dem Zäitgeescht ze erklären, wou versicht ginn ass mat Däitschland an Italien nach munches ronn ze bréngen, mä et ass awer och kloer, datt hei déi éischt Antifaschisten herno an d'Illegalitéit gedriwwe gi sinn an et ass elo Zäit fir dat Onrecht, dat hinnen do zoukomm ass, guttzemaachen an hiren Asaz fir d'Demokratie a géint de Faschismus guttzeheeschen.

Dofir kënne mir och als ADR mat der Proposition de loi vum Här Bodry d'accord sinn.

M. le Président.- Als nächste Riedner ass den Här Robert Garcia agedroen. Den Här Garcia huet d'Wuert.

M. Robert Garcia *(DÉI GRÉNG)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir schléissen hei no 66 Joer ee vun deene penibelste Kapitele vun der schwaarzer Geschicht vu Lëtzebuerg zou, an ech wëll zu deenen Analysen, déi meng Virriedner gemaach hunn, näischt bäifügen. Mir hätten natierlech ähnlech wéi d'Auteure vun der Proposition de loi et léiwer gesinn, wann een hätt kënnen e Schrëtt méi wäit goen, mä wéi gesot, dass dat zu Lëtzebuerg och no 66 Joer net méiglech ass, hu mer jo héieren.

1937, den 8. Abrëll, ass net nëmmen e Gesetz gemaach gi wat verbueden huet fir am Ausland géint de Faschismus ze kämpfen, et ass parallell dozou och e Gesetz abruecht gi wat dat sou genannte Maulkuerfgesetz war, wat och dozou hätt sollen dénge fir d'Aktivitéite vun enger legaler, vun enger demokratescher Partei hei zu Lëtzebuerg ze verbidden, a fir een aus där nofolgender Generatioun ass et vläicht interessant fir dat historesch ze analyséieren, mä et wier vläicht nach méi interessant fir sech d'Fro ze stellen, ob dat elo just en historeschen Zoufall war, oder ob dat en Accident vun der Geschicht war, déi Tatsaach, dass ënnert dem Drock vun der däitscher Bedrohung eng Pseudo-Neutralitéit ageholl ginn ass, déi verhënnert huet dass konnte Lëtzebuerger, oder Leit déi zu Lëtzebuerg gewunnt hunn, a Spuenien géint de Fachismus kämpfen, oder ob et an der Folleg vun der Geschicht nach aner Beispiller gi sinn, déi awer trotzdeem do op eng gewësse Kontinuitéit hindeiten.

Ech wëll vläicht kuerz trotzdeem nach eng Kéier déi Aktioune vun deene Resistenzler am spuenesche Biergerkrich würdege mat engem Zitat aus dem excellente Buch vum Henri Wehenkel, „D'Spueniekämpfer", dat an dem Centre de migration erauskomm ass. Den Henri Wehenkel seet ganz richteg, an dat ass scho vun de Virriedner gesot ginn, dass d'Gesetz och ënnert dem Drock vun der däitscher Bedrohung stattfonnt huet an ech zitéieren: „C'était comme si le bruit des bottes qui avaient occupé la Rhénanie et la Sarre raisonnaient dans l'hémicycle", den Hémicycle vun der Chamber, wou esouguer verbuede ginn ass vun dem Parlamentspresident deemools, dass d'sozialistesch Oppositioun hätt kënnen Däitschland attackéieren. De President huet gesot, hie géif dann dee Moment d'Sitzung opléisen. „Démocratie honteuse, démocratie mise en veilleuse, démocratie qui n'osait plus à appeler les choses par leur nom, mais prête quand même à jeter en prison ceux de ses enfants qui avaient décidé à leurs risques et périls de ne plus jouer à ce jeu de dupe et de faire face."

Dat Zitat vum Henri Wehenkel seet genuch aus iwwert déi historesch Dimensioun vun deenen Debatten deemools an der Chamber.

Weider interessant Zitater fanne sech an der Etüd vum Henri Wehenkel, wou en d'Press zu Lëtzebuerg zitéiert, virun allem d'Lëtzebuerger Wort, mä och aner Zeitungen. Do geet da Rieds, dass geschwat ginn ass vun der Bolchévisatioun vu Frankräich."Il faut se souvenir qu'il y a quatre ans", - also 1933 - „l'Allemagne trouva un remède contre le même sort", - wou also indirekt de Faschismus vun der rietser Press hei zu Lëtzebuerg légitimiéiert ginn ass. Et gëtt geschwat vun „welch Teufel in Menschengestalt", vu Leit, déi a Spuenien aktiv waren, a weider Zitater, ech ka se net alleguerten hei opféieren. Mä et waren net nëmmen d'Press vun der Droite, mä och d'Press déi dem Grousskapital nosteet, déi ähnlech Proposë gehalen huet. Vergiesse mer net, dass de Faschismus en Deel vu sengem Erfolleg an den 30er Joren och dem internationale Grousskapital ze verdanken huet, net nëmmen deem Däitschen, mä och dem Amerikaneschen, dem Engleschen, a während am Ausland et jo och schonn Etüde ginn iwwert de Rôle vu Bayer, vu Krupp a vun anere Konzerner an der Montée vum Faschismus, sinn d'Archive vun der ARBED hei zu Lëtzebuerg nach relativ zou bliwwen, och wa verschidde Chercheuren a Chercheusen do schonn éischt Aarbechte geleescht hunn.

Ech zitéieren hei och aus dem Buch vum Henri Wehenkel aus der Luxemburger Zeitung, déi der ARBED an de liberale Kreesser nostoung: «Qui pourrait encore, après les événements sanglants d'Espagne - dat war also 1937 am Ufank vum Biergerkrich -, après les

occupations d'usines de caractère révolutionnaire en France, après toutes sortes de signes menaçants dans d'autres pays, qui se jouent tout près de nos frontières, nier que le danger nous vient en premier lieu du communisme.»

Dat war also e relativ schwaarze Fuedem deen duerch d'Gedanke gaangen ass, wou engersäits gesot ginn ass, ok mir hunn d'Cholera, dat ass de Faschismus, mir hunn awer och d'Pescht, an dat ass de Kommunismus, a well mer wëllen d'Pescht bekämpfen, ënnerstëtze mer kuerzfristeg och nach d'Cholera. Dass déi Rechnung net opgaangen ass, dat ass scho gesot ginn, huet d'Geschicht gewisen.

Wéi gesot, ech wollt als méi Jonken erausfannen: Gëtt et eng Kontinuitéit an där Taktik fir demokratesch Regimer ze stierzen oder stierzen ze loossen, ënnert dem Virwand, wa se géife weider bestoen, da géif et nach méi schlëmm ginn? An dann denken ech natierlech un dat Ereignis wat mech am meeschte politesch influenzéiert huet, nämlech den 11. September, allerdéngs net den 11. September 2001, mä den 11. September 1973, well do hate mer genau déiselwecht Situatioun wéi 1936, do gouf et eng demokratesch gewielte Regierung, wou nach natierlech an där Demokratie et relativ vill Bouillonnementer gi sinn, a wéi 1973 de Pinochet geputscht huet, hunn déi meescht Länner och eng relativ neutral Attitüd ageholl. De Pinochet ass net aus der UNO verdammt ginn, just Italien a Frankräich hunn energesch Mesurë geholl. Lëtzebuerg war ëmmerhin esou generéis ganz vill Flüchtlingen ze accueilléieren, mä et ass awer och näischt Entscheedendes geschitt, fir de Faschismus a Chile a senge Wuerzelen ze bekämpfen.

Ech ka mech och erënneren, dass verschidde Politiker gesot hunn, wéi de Franz Joseph Strauß, dass et eben do net géif zougoe wéi an engem Nonneklouschter, an en Hinterbänkler, wou ech den Numm net méi weess, huet gesot, dass et am Stadion zu Chile bei guddem Wieder och nach gutt auszehale wär. Ech mengen dass et eng gewësse Kontinuitéit gëtt vun deenen Ereignisser vun 1936, 1973, an et kënnt een natierlech weider Beispiller nennen. Déi fënnt een iwwregens an deem excellenten Avis vun der Chambre du Travail iwwert d'Terrorismusgesetz, déi zitéiere mengen ech, wann ech mech richteg erënneren, de Stuerz vum Mossadek am Iran duerch d'Geheimdéngschter, de Stuerz vum Sukarno an Indonesien, de Stuerz vum President Arbenz am Guatemala 1954, an et däerf een och net vergiessen, dass de Pinochet jo och net gestierzt ginn ass direkt vun engem faschistesche Generol, en ass gestierzt ginn eigentlech vun dem Friddensnobelpräisträger Kissinger, deen zesumme mam CIA dee Regime zum Fall bruecht huet. Déi neisten Etüde beweisen dat jo ganz eendeiteg, esou dass een net soll esou maache wéi wann déi geschichtlech Evénementer vun 1936 just en Accident vun der Geschicht wären.

Bon, ech wëll net weider an aner Gefilden do ofschweifen, mä ech wëll vläicht dräi Konklusiounen zéien aus där Situatioun vun dem spuenesche Biergerkrich. Ech denken, dass et zwar wichteg ass, dass no 66 Joer hei d'Mentalitéit sech och zu Lëtzebuerg an där Hinsicht geännert huet, dass mer déi Séquellen, déi trotzdeem bis 1960 gedauert hu vun deem Gesetz, endlech hannerun eis bruecht hunn. Et däerf een awer och net vergiessen, dass déiselwecht Leit, déi 1937 wesentlech bedeelegt ware fir dat Gesetz eranzebréngen, awer och no dem Zweete Weltkrich net onbedéngt bäigeléiert haten. E gudde Frënd vu mir, en ass virun zwee Méint gestuerwen, war ee vun deene leschte Lëtzebuerger, déi an de spuenesche Biergerkrich gaange sinn 1938, dat war de Gordian Troeller, ee vun de bedeitendste Journalisten a Fernsehleit vum leschte Jorhonnert, an deen huet mer Geschichte verzielt, déi sinn haarsträubend. Hien ass jo aus dem Biergerkrich zréckkomm, si konnten en net méi erausgeheien, well e jo Lëtzebuerger war. Hien huet eng Filière an der Resistenz opgebaut, wou hien zu Lissabon souz, de Gaumond zu Madrid, an de Koch-Kent zu London. Nom Krich hu se eng Wochenzeitung gegrënnt, L'Indépendant. Si si boykottéiert ginn an hirem Lokal op der Place d'Armes mat Palissaden, si si schikanéiert gi bis bekannt ginn ass - ech schwätzen net vum Gaumond-Prozess, dat géif ze wäit féieren -, de Gordian Troeller op alle Fall huet iergendwann eng Kéier 1946 oder 1947 d'Handduch geworf an ass an d'Ausland gaangen an esouguer nach no 50 Joer huet en nach ëmmer déiselwecht Konklusioune gezunn, dass verschidde Leit och nom Krich, nodeem se jo selwer hu missen ënnert dem Faschismus leiden, net déi Léiere gezunn haten an deene selwechte Feeler verfall sinn, mat enger Oppositioun, déi jo deemools net méi kommunistesch war, mä déi éischter an engem méi lénks libertäre Milieu ugesiedelt war.

Ech wëll en zweete Punkt och opweerfen, fir d'Léieren aus dem spuenesche Biergerkrich däitlech ze maachen. De Bertolt Brecht sot eng Kéier, ech weess d'Zitat net méi ganz genau, si hätte wëlle frëndlech sinn, awer konnten net frëndlech ënnertenee sinn. Et gesäit ee ganz däitlech, dass se och am spuenesche Biergerkrich d'Kontradiktiounen tëschent deene Leit, déi eigentlech datselwecht wollten, awer mat anere Methoden, ganz däitlech zu Dag komm sinn. Ech ka mech erënneren, ech hat eng Kéier eng Konferenz organiséiert mat engem kommunistesche Resistenzler aus dem spuenesche Biergerkrich, ech menge Fritz Teppich huet e geheescht, en ass mat 80 Joer op Diddeleng komm an dat war ganz interessant, mä ech muss awer soen dass dee Mann mat sengen 80 Joer méi hefteg géint de Ken Loach a säi Film «Land and Freedom» a géint d'Sozialisten a géint d'Anarchisten hiergezunn ass wéi géint d'Faschisten. An dat war jo ee vun den Haaptproblemer och vum spuenesche Biergerkrich, dass ganz oft déi Leit, déi géint de Faschismus gekämpft hunn, sech nach méi staark ënnertenee bekämpft hunn, wéi de Faschismus selwer. Dat huet jo och een Deel zu hirem Echec bäigedroen. Dat ass vläicht eng Randbemierkung, déi ech do trotzdeem nach wollt zéien.

Eng lescht Bemierkung, déi ech awer och ganz wichteg fannen, besonnesch am Hibléck op enger gewëssener Remontée vum Neofaschismus hei an Europa: Et misst ee bal soen datt Däitschland dat eenzegt Land war wat huet misse seng faschistech Vergaangenheet grondleeënd opschaffen. Well hir Resistenz, déi war jo wierklech ganz beschränkt op e puer konservativ Milieuë vun Offizéier oder vun de Geschwister Scholl an esou weider a si hate keng grouss Resistenz, déi konnt eigentlech hir Kollaboratioun an aner Defiziter an hirem Kampf géint de Faschismus verdecken. Wann an Holland och erëm e Buch erschéngt, wat och emol e Liicht op d'Kollaboratioun vun Hollänner mat de Preisen, pardon, mat den Däitsche werft, da kënnt dat zu enger gréisserer Diskussioun an et gëtt mat Erstaune festgestallt: Oh, et goufen an eisem Land och Leit déi net grad esou edel ware wéi d'Resistenz. An Italien ass et datselwecht. Do gouf et eng immens staark Resistenz. Et huet dozou gefouert, dass déi staark Kollaboratioun - et war jo keng Kollaboratioun, well et gouf jo e faschistesche Regime an Italien - ëmmer ënnert den Teppech gekéiert ginn ass, wat och dozou féiert, dass et haut nach an Italien kënne Leit ginn, déi mat kloeren neofaschistesche Parole kënnen an eng Regierung kommen, quitte dass se sech dann e bësse méi e seriöe Mäntelche ginn.

Hei zu Lëtzebuerg hu mer dee Problem net an deem Mooss, mä et muss een awer och soen, dass, wann en Historiker wéi de Lucien Blau e Buch iwwert den Antisemitismus zu Lëtzebuerg publizéiert, da kommen och Wellen héich. Ech ka mech erënneren, an dësem héijen Haus huet mäi Kolleeg Jean Geisbusch deemools eng Ried gehalen zum 50. Anniversaire vum Streik, do huet en och e puer onbequem Saache gesot, dass och an der Resistenz Tendenze waren, déi net ganz koscher waren, an do hunn och op eemol Leit an der Lëtzebuerger Press an och an anere Milieuen e groussen Aufschrei gemaach, wat weist, dass awer och nach hei nees, no iwwer 50 Joer, e gewëssene Besoin zu enger sereiner Diskussioun besteet.

E lescht Wuert, awer dann natierlech zu Spuenien, well do fannen ech et eigentlech am gravéirendsten. Déi hu jo kee Weltkrich opzeschaffen, well dee war schonn dunn eriwwer, mä hire Biergerkrich, deen hu se jo grandios verdrängt. Ech hat, wéi gesot, och virun e puer Joer, virun zwee Joer, eng Liesung organiséiert mat engem Auteur, deen huet Javier Cercas geheescht, dee war am Joer 2000 de Bestseller a Spuenien, well en e Buch geschriwwen huet aus der Siicht vun engem Faschist deen net erschoss ginn ass vun de Brigadisten, well déi Matleed mat em haten. An dat Buch ass zu engem Bestseller ginn, an dunn op eemol huet d'spuenesch Gesellschaft sech och domadder beschäftegt, dass et eben innerhalb vun der Gesellschaft immens Rësser gouf an dass déi herno an där 50-jähreger Geschicht vum Franco-Regime an duerno an där komescher Transistiounsphas einfach ënnert den Teppech gekiert ginn ass. An den éischte Saz deen de Mann hei sot, wéi en zu Lëtzebuerg war, dat ass dass en eigentlech nach ëmmer skandaliséiert wier, dass de Premier Minister Aznar nach ëmmer net offiziell sech distanzéiert huet vum Franco-Regime an ni de Biergerkrich offiziell kritiséiert a sech ni derfir entschëllegt huet, well et muss ee bedenken, dass den Aznar ausser senger Familljentraditioun jo och aus enger Partei kënnt, enger chrëschtlech-demokratescher Partei, der Partido popular, där hiren aktuelle President Fraga Iribarne ënnert dem Franco Tourismus- an Innenminister war an deen eigentlech esouguer geduecht war als ee vun den Nofolger vum Franco. Hie sëtzt nach haut a Galizien als President an ass nach President vun där Partei, déi et nach net fäerdeg bruecht huet hir Distanzen ze huele wéi aner Parteien an anere Länner dat gemaach hunn.

Ech war ganz erfreet am Lëtzebuerger Wort elo e ganz kriteschen Artikel doriwwer ze liesen, nodeem d'Lëtzebuerger Wort och während Jorzéngten e Korrespondent hat, deen ëmmer relativ indulgent mat dem Franco-Regime war, an deem seng Artikelen ech iwwer Jorzéngte gelies hunn, datt ech elo en Artikel gelies hunn, wou och ganz schaarf déi Tatsaach kritiséiert ginn ass, dass d'Regierung Aznar sech nach net distanzéiert huet vum Franco-Regime a wou elo festgestallt gëtt, dass no der Entdeckung vu Massegriewer a Spuenien vu Brigadisten an och vun anere Republikaner endlech eng Diskussioun och an der jonker Generatioun opkënnt iwwert eng méi konsequent Opschaffung vun deene Joren 1936 bis 1939 an och deene Joren 1939 bis 1975.

Dat gesot, wëll ech selbstverständlech den Accord vun eiser Partei zu där wichteger Proposition de loi ginn, och wa mir léiwer gehat hätten, mir hätten ee Schrëtt kënne méi wäit goen, wéi déi zwee Rapporteuren dat och scho gesot hunn.

Ech soen lech merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Als leschten Diskussiounsriedner ass den Här Serge Urbany agedroen. Den Här Urbany huet d'Wuert.

M. Serge Urbany *(déi Lénk).*- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, wann dat Gesetz vum 10. Abrëll 1937 haut definitiv ofgeschaf gëtt, dann ass dat selbstverständlech en héich symbolesche Geste vun dëser Chamber. Et ass fir mech duerfir och eng grouss Éier mat menger Stëmm an och mat där vun der Lénker dozou bäidroen ze kënnen.

Et ass ouni Zweifel deenen zwee Auteure vun der Gesetzespropositioun, dem Alex Bodry an dem Mars Di Bartolomeo, awer och dem Statsminister Jean-Claude Juncker ze verdanken, déi duerch hir Initiativen an Deklaratiounen um Niveau vun den Institutiounen den Terrain fir dat virbereet hunn, wat allgemeng als eng Unerkennung vun deem ugesi gëtt, wat d'Spueniekämpfer scho ganz fréi ënnert dem Asaz vun hirem Liewe géint de Faschismus geleescht hunn.

Den Terrain fir déi politesch Décisiounen hei ass awer virbereet gi vun deene verschiddenste Leit an Organisatiounen aus der Gesellschaft, déi während Jorzéngten net midd gi sinn un d'Spueniekämpfer an un déi aktuell Bedeitung vun hirem Asaz ze erënneren.

Stellvertriedend fir se alleguer wëll ech zum Beispill den Historiker Henri Wehenkel nennen, deen a sengem Buch, wat schonn hei genannt ginn ass, op eng nuancéiert Manéier dee ganzen Engagement duergestallt huet andeem hien net ausgaangen ass vun offizielle politeschen Deklaratiounen oder vun ideologesche Verlautbarungen, mä andeem hien ausgaangen ass vun den historesche Sourcen, déi hien hat, vun deem, wat iwwert d'Mënschen, déi dorunner bedeelegt waren, gesot ginn ass a wat vu Mënsche gesot ginn ass, déi un deem Kampf do bedeelegt waren.

D'Spueniekämpfer, dat ass a mengen Aen e Begrëff aus dem kollektive politesche Gediechtnis zu Lëtzebuerg. Hir Zuel iwwer 100, gemoossen un deene klengen Dimensioune vum Land, ass enorm. Et ass e Begrëff behaange mat deene verschiddensten oft kontradiktoresche Connotatiounen, jee no politeschem Standpunkt, an dat ass och, mengen ech, gutt esou.

D'Spueniekämpfer hunn ëmmer faszinéiert a gläichzäiteg och gestéiert an ugëeckt. Si ware keng Beruffsrevolutionären, si haten hir Zweifel an hir Schwächten, mä si haten och hir Éier. Si hunn ni wierklech an der politescher Gesellschaft duerno eng Plaz fonnt, op kenger Säit. Hir Geschicht ass haut nach net ofgeschloss. Si hu se op jidde Fall net selwer niddergeschriwwen.

Si ware jonk Rebellen, wéi se tëschent 1936 an 1938 aus den Aarbechterquartiere vun Diddeleng, Esch an Déifferdang een nom aneren hir Aarbecht gekënnegt hunn an a Spuenien der Republik géint d'Franco-Putschisten hëllefe gaange sinn. Si hate keng grouss strategesch Iwwerleeungen, wéi se dat gemaach hunn. Si hu sech awer ni Illusioune gemaach iwwer iergendeng Neutralitéit, déi se hätte misse respektéieren, well se instinktiv gespuert hunn, virun aneren, dass an deem epochale Kampf, dee sech an Europa deemools ugedeit huet, et keen neutrale Standpunkt konnt ginn.

D'30er Joren, dat waren déi vun der Immigratioun, dat waren déi vun de Flüchtlingen aus Italien an aus Däitschland, dat waren déi vun de groussen Demonstratiounen a Streiker vun de Bierg- a Stolaarbechter fir hir sozial an demokratesch Rechter. Esou zum Beispill d'Manifestatioun vum 12. Januar 1936 vun 35.000 bis 40.000 Aarbechter géint den Artikel 310 vum Code pénal, deen d'Gewerkschaftsfräiheete behënnert huet an deen duerno opgrond vun där Demonstratioun ofgeschaf ginn ass.

D'Zesummesetzung vun de Spueniekämpfer seet villes aus iwwert dee Melting Pot, deen et schonn deemools zu Lëtzebuerg ginn ass, well niewent enger Majoritéit vu Lëtzebuerger hunn d'Italiener dee gréissten Deel vun hinnen ausgemaach. Vill vun hinne si virum Mussolini geflücht, vill vun hinne waren och hei zu Lëtzebuerg duerch hir politesch a gewerkschaftlech Aktivitéit dauernd der Gefor vun der Ausweisung ausgesat.

«Si mes enfants et moi doivent en souffrir, c'est sans importance. Il y va de la liberté et vous l'auriez expulsé de toute façon», gëtt eng couragéiert Diddelenger Fra der Police zu Protokoll, wéi versicht ginn ass den Départ vun hirem Mann no Spuenien géint si auszespillen. Géint en däitsche Spuniekämpfer, deen zu Dachau war, ass en Ausweisungsbefehl vun 1936 och nom Krich nach oprecht erhale ginn, obscho seng Fra zu Déifferdang gewunnt huet. Et stung deemools an engem offizielle Rapport: «Si les époux Blüder veulent mener une vie commune, ils peuvent se réunir dans leur patrie, puisqu'ils sont tous deux Allemands.» Et kënnt een net derlaanscht, Dir Dammen an Dir Hären, wann een de Spuniekämpfer net wëllt Onrecht undinn, vun där onrühmlecher Roll ze schwätzen, déi d'Police- an d'Justizautoritéiten am Optrag vun der Regierung deemools gespillt hunn.

Déi Berichter an den Archive si mat Police politique iwwertitelt. Dat war d'Zäit vum Maulkuerfgesetz, dat net nëmmen 13 Deeg no deem heite Gesetz, wat elo abrogéiert gëtt, gestëmmt ginn ass an dëser Chamber, dat Gesetz wat majoritaire duerch den historesche Referendum vum Lëtzebuerger Vollek scho viru 66 Joer abrogéiert ginn ass. Et ass leider eng historesch Tatsaach, dass déi Berichter herno d'Grondlag ware vun den Naziverfolgunge géint d'Spuniekämpfer, déi wéi keen anere Grupp am Land och nom Spuniekrich fir hiren Asaz bezuelt hunn, zu Dosenden an de Prisongen a KZer an Däitschland an an Italien. Si waren déi éischt Lëtzebuerger zu Dachau an do d'Réckgrat vun der Solidaritéit. Si waren op der Gefaangeneninsel Ventotene an Italien, zesumme mat villen italieneschen Antifaschiste vun der éischter Rei, wéi dem spéidere President Pertini zum Beispill.

Ee vun de Lëtzebuerger Spuniekämpfer ass esouguer vill méi spéit gewielte Regent gewiescht vun der Republik San Marino. Déi meeschte Spuniekämpfer sinn awer onbekannt gestuerwen, oft relativ jonk, zwee vun hinne liewen nach. Et ware Kommunisten, Anarchisten, Sozialisten oder einfach nëmme Republikaner a Fräiheetskämpfer. „Ils se sont engagés à contre-courant de l'opinion politique. Ils ont été arrêtés trop tôt. Ils avaient compris avant les autres et constatent maintenant qu'ils sont restés une minorité. Le pays majoritaire a d'autres héros à fêter, les anciens d'Espagne dérangent et troublent l'unanimité nationale", heescht et am Buch iwwert d'Spueniekämpfer e bëssen désabuséiert.

Haut kann een zefridde sinn, Dir Dammen an Dir Hären, mä d'Spueniekämpfer liewen an der Imaginatioun weider, well, wéi et am Buch heescht : «Honneur, reconnaissance, remerciements, ce n'est pas pour ces choses qu'ils sont partis à vingt ans. Ils étaient convaincus qu'un jour d'autres jeunes dans d'autres conditions comprendraient ce qu'ils avaient voulu, car» - an zitéiert gëtt dann de portugisesche Schrëftsteller Pessoa - «ils portaient en eux tous les rêves du monde.»

Ech soen lech merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- D'Wuert huet elo den Här Premier- a Statsminister Jean-Claude Juncker.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'Etat.-* Här President, Dir Dammen an Dir Hären, déi Debatt hei ass passionant, mä streckeweis och gênant, well ee sech, wann een eisen Alter huet, vläicht soll hidden en ongnädege Bléck op d'Geschicht ze geheien. Well zu der historescher Wourecht gehéiert och, dass dat Gesetz, wat mer haut zu Recht ofschafen, net nëmmen en unilateraalt Gesetz war, mä eent wat wollt soen, dass kee Lëtzebuerger, a keen deen zu Lëtzebuerg géif wunnen, dierft a Spuenien kämpfen, ouni ze preziséieren ëm wat fir eng Säit et sech dobäi gehandelt huet.

Et war verbuede Waffen a Spuenien ze droe fir e Lëtzebuerger, an dat ass geschitt opgrond vun enger Konventioun, déi vun der internationaler Net-Interventiounskommissioun vu London un all europäesch Regierungen erausgaangen ass an déi vun all eisen Nopeschlänner a quasi identeschen Termen zu Gesetzer gemaach ginn ass, ouni dass och nëmmen eent vun deene Länner déi Gesetzgebung zréckgeholl hätt, nodeem déi Evénementer, vun deene mer schwätzen, fir déi déi ëmmer schonn alles richteg gesinn hunn, kloer ausgaange waren, an déi, déi eréischt méi spéit sech de richtege Bléck fir d'Saachen eruewert haten, dat och kloer gesinn hunn.

Ech hunn net a Virbereedung vun dëser Debatt, mä a Virbereedung vun enger Debatt, déi mer 1998 haten, wéi de Kolleeg Mars Di Bartolomeo mech eng éischte Kéier op d'Noutwendegkeet vun enger Modifikatioun vun eiser Législatioun ugeschwat huet, an a Virbereedung vun enger Äntwert op e Bréif vum Minister Bodry vum 1. Juli 1999, mech eng éischte Kéier méi intensiv mat de parlamentareschen Debatten a Viraarbechten zu dësem Gesetz beschäftegt, an dofir wonneren ech mech iwwer munch séiere Saz, deen hei geschwat gëtt, manifestement ouni déi parlamentaresch Virbereedungsaarbechten, déi zu dëser Législatioun 1937 gefouert haten, kënne vollëmfänglech ze würdegen.

Dobäi ass dat wat mer hei maachen ongeméinlech an einfach zugläich. Et gëtt keng legal oder gesetzestechnesch Noutwendegkeet, dat Gesetz hei ofzeschafen. Et ass e Gesetz, wann et eent gëtt, wat an Désuétude gefall ass an no allgemenger Rechtsdoktrin net méi besteet, dann ass et dat heiten. Dofir hunn och anerer et wahrscheinlech net ofgeschaaft. Mä et gëtt awer eng gutt Ursaach, wann ee Land no engem Wee sicht, eppes ze expriméieren, wat et onzweedeiteg haut ëmfënnt, fir dat Gesetz ofzeschafen, well dat eigentlech ee législativen Akt ass, deen iwwerhaapt keng normativ Gewalt ausléist, mä eigentlech zum Ausdrock soll bréngen, dass dëst Land, doduerch dass säi Gesetzesgeber dat Zréckzéie vun deem Gesetz vun 1937 stëmmt, deene Leit, déi mer Spueniekämpfer nennen an déi e gewaltege Mythos ëmgëtt, eng Aura ëmgëtt, an eng Atmosphär dégagéiert gëtt, fir déi mer, mengen ech, alleguerten empfänglech waren an empfänglech sinn, fir deene Leit eis Unerkennung ze soen.

Dat hate mer och scho gutt gespuert 1999, 2000, wéi mer zesummen décidéiert hunn deene Spueniekämpfer, déi deemools nach all gelieft hunn, déi dräi, wëll ech soen, et ass leider een dovu gestuerwen, an den nationalen Ordren ze zitéieren, wat mat fuerchtbare Problemer verbonne war, well déi Orden, an déi ech dem Grand-Duc proposéiert hu se ze zitéieren, waren net virgesi fir Leit, déi kategoriell net vun eiser Gesetzesgebung iwwert d'national Uerde konnten adequat behandelt ginn. Dofir huet laang d'Meenung bestanen, dass se eng militär Mëdail misste kréien, mä d'Sagesse och vu fréieren Arméiministeren huet mech dovun ofgehale fir dat ze maachen an een anere Wee ze sichen.

Wat mer zum Ausdrock bréngen eigentlech als Jonker, déi sech sollen zréckhale mat vireilege Beuerteelunge vun der Epoque, dat ass dass awer d'Beuerteelung vun deene Leit, ëm déi et hei geet, eng ass déi keng Fragezeiche verdingt, well et ouni all Zweifel esou ass, dass se, mat deem Pressentiment iwwregens wat d'Aarbechter vun den 30er Joren am Süde ganz oft ausgezeechent huet, gutt gespuert hunn, gericht a gefillt hunn, dass eppes amgaange wär ze geschéien, wou se Positioun missten ergräifen a wou se hire Mann misste stellen, a sech dobäi eben net un deem gestéiert hunn, wat d'lëtzebuergesch Befindlechkeet vum Moment war, dat heescht déi immerwährend Neutralitéit, wéi den däitsche Verfassungstext zu Lëtzebuerg deemools gesot huet. Déi hat net laang ugedauert nom Spueniekrich, an déi, déi sech op déi richteg Säit geschloen hunn am Spueniekrich, haten dat gutt gesinn, dass Pabeier net zielt wann et ëm quasi helleg Iwwerzeegunge geet, fir déi déi Leit agetruede sinn, an dofir ass dat wat mir hei maache richteg, a richteg ass et och dass mer se net gläichsetze mat deene Leit, déi opgrond vum Gesetz vun 1967 probéiert hu Recht ze kréien, net well ech dat net iergendwéi awer géif esou gesinn, do sinn ech an deem, wat den Alex Bodry gesot huet, ganz no, mä well een einfach och muss verstoen, dass déi Leit, déi individuell e Resistenzakt gesat hunn nom 10. Mee 1940, dat aus patriotischen an aus nationale Grënn gemaach hunn, an déi Spueniekämpfer aner Mobiler haten.

Ech halen déi eng fir esou wichteg wéi déi aner, fir dass mer do net am Rout-Wäiss-Bloen hei ënnerginn, mä ech muss awer d'Sensibilitéit vun deene Leit verstoen, déi ënnert deem Gesetz leien, an déi fannen, dat wär eng Gesetzgebung fir si, dat ännert awer näischt drun, dass mer sollen, wéi ech hoffen, an der Unanimitéit dat Gesetz vun 1937 ofruffen, an domat däitlech maachen, wat mer eis iwwert déi Virgäng vun deemools zesummen denken a wéi mer d'Handele vun deene Leit gesinn, déi sech iwwert dat Gesetz zu Recht, wéi een da muss soen, ewech gesat hunn.

Déi national Operatioun, déi mer hei virhuelen, wär schrecklech méi crédibel gewiescht, wa se um Enn vun de 40er Jore vun deenen duerchgefouert gi wär, déi d'Gesetz vun 1937 gestëmmt oder bekämpft hunn, mä nodeem se aus dem Krich erëm komm sinn, mengen ech, hate se aner Suergen. Well mer net net déiselwecht Suergen hu wéi si, solle mir hir Aarbecht haut fäerdeg maachen.

Merci.

M. le Président.- D'Diskussioun ass ofgeschlooss. Mir kommen zur Lecture vum Article unique vun der Proposition de loi 4609 a stëmmen driwwer of.

Lecture du texte de la proposition de loi (par M. Jean Spautz)

Den Article unique ass gelies an ugeholl.

Mir maachen de Vote vun der Proposition de loi 4609.

Vote sur l'ensemble de la proposition de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi déi derfir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen, oder si enthale sech.

D'Proposition de loi 4609 ass mat 60 Jo-Stëmmen ugeholl.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Haupert, Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Nicolas Strotz, Fred Sunnen, Lucien Weiler et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling, Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Emile Calmes (par M. Gusty Graas), Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas, Paul Helminger, Alexandre Krieps, Claude Meisch (par M. John Schummer), Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Rippinger (par M. Paul Helminger), Marco Schroell (par Mme Simone Beissel), John Schummer et Théo Stendebach;

MM. Jean Asselborn, Alex Bodry, Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Jos Scheuer, Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. Jean Colombera, Gast Gibéryen, Fernand Greisen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp (par M. Robert Mehlen) et Robert Mehlen;

MM. François Bausch, Robert Garcia, Camille Gira, Jean Huss et Mme Renée Wagener;

M. Serge Urbany.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass esou décidéiert.

Mir kommen dann zur Diskussioun vum Projet de loi 5003 iwwert den Institut viti-vinicole. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et si schonn ageschriwwen: déi Häre Scheuer, Belling a Mehlen. D'Wuert huet de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Nicolas Strotz.

3. 5003 - Projet de loi portant réorganisation de l'Institut viti-vinicole

Rapport de la Commission de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement rural

M. Nicolas Strotz *(CSV), rapporteur.-* Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Projet de loi 5003 portant réorganisation de l'Institut viti-vinicole ass den 1. August 2002 an der Chamber déposéiert ginn. Déi zoustänneg Chamberskommissioun huet sech eng éischte Kéier den 12. September 2002 domat befaasst an huet mech als Rapporteur désignéiert.

Den 13. Dezember 2002 huet d'Chambre des Fonctionnaires hiren Avis ofginn. Den Avis vum Statsrot long de 25. Februar 2003 vir, während d'Chambre de l'Agriculture eréischt den 12. Juni 2003 hiren Avis ofginn huet.

De Projet de loi an déi entsprechend Avisë sinn den 18., respektiv de 24. Juni analyséiert ginn. An der Sitzung vum 24. Juni ass vun der Kommissioun en Amendement formuléiert ginn, deen un de Statsrot geschéckt ass ginn, dobäi long eng Demande fir dass de Statsrot sollt eng Opposition formelle iwwerdenken.

Den Avis complémentaire vum Statsrot, dee sech mam Amendement d'accord erkläert huet a seng Opposition formelle opgehuewen huet, long den 10. Juli vir, an den 11. Juli ass de schréftleche Rapport ugeholl ginn, dee mer haut dann elo hei am Plenum diskutéieren.

(M. Nico Loes prend la Présidence)

Et ass an der Kommissioun vun eenzelne Spriecher gemengt ginn, de Projet géif, well de Rapport kuerzfristeg virgeluecht ginn ass, iwwert de Knéi gebrach. Deem ass net esou. Schliesslech ass vum Dépôt bis haut quasi e Joer verstrach, an och wann eenzel Rapporten op sech waarde gelooss hunn, hat jiddfereen Zäit genuch fir sech mat der Problematik ze befaassen.

Wa mer als Majoritéitsfraktioun drop gehalen hunn, dass de Projet nach virun der Vakanz op den Ordre du jour vun enger Sitzung sollt kommen, dann aus der Tatsaach eraus, dass gewëssen Urgencë bestinn.

Éischtens well duerch de Projet d'Personal vun der Marque nationale an de Personalkader vum Wäibauinstitut iwwerholl gëtt. Domadden ënnerleien d'Personalkäschten dem Stat, an net méi dem Fonds viticole, deen domat zousätzlech Moyenë behält fir d'Promotioun vum Wäin am Kader vun der neier Commission pour la propagande des vins et des crémants verstäerkt virun ze dreiwen, an zweetens well an dësem Projet eenzel Carrièren ugepasst ginn, an domat fir deen een oder aneren eng laang iwwerfälleg kleng Gehaltsopbesserung an d'Haus steet, an déi een engem net soll virenthalen, oder ass een heibannen anerer Meenung? Da soll en dat hei soen.

Global gesi muss een awer soen, dass dëst Gesetz net dozou déngt hei Bonbonen un d'Personal auszedeelen oder d'Verwaltung opzebauschen, neen. Et geet hei drëm der Verwaltung vum Wäibauinstitut endlech eng geregelt Personalstruktur ze ginn, fir dass den Institut op eng adequat Aart a Weis senge Missiounen, esouwuel um nationale wéi um europäesche Plang, gerecht gi kann. Dës Missioune vum Wäibauinstitut ze preziséieren an ze complétéieren ass dann och den Haaptvolet vun dësem Gesetz.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, duerch d'Gesetz vum 23. Juli 1925 ass d'Wäibaustatioun an d'Liewe geruff ginn. Den Text huet quasi aus engem Artikel bestanen, wou dra stong: „le Gouvernement est autorisé à établir une station viticole, appelée à s'occuper de toutes les questions intéressant le domaine de la viticulture". D'Wäibaustatioun ass deemools aus der Nout eraus gebuer ginn. Well nom Éischte Weltkrich den Zollveräin mat Däitschland gekënnegt ass ginn, war den Ofsaz vum Wäi méi wéi a Fro gestallt. Nei Mäert, besonnesch an der Belsch, hu missen erschloss ginn. D'Ofsazproblemer haten als Konsequenz, dass d'Genossenschaftskellereie gegrënnt gi sinn.

D'Rieflaus huet och déi Zäit esou gewuchert op der Musel, dass grouss Deeler vum Wéngertsareal nei ugeplanzt hu misse ginn. Dëst hat niewent grousse Verloschter fir d'Wënzer och seng gutt Säiten, well et war d'Gebuertsstonn vun de Qualitéitsdrauwenzorten op der Musel, esou wéi mer se haut kennen. Si waren op amerikanesche Rieflausfestënnerlage geprafft.

D'Schafung vun der Wäibaustatioun, déi och d'Versuchsanlage vu Wuermer a Gréiwemaacher verwalt huet, war opgrond vun den deemolege katastrophalen Ëmstänn méi wéi berechtegt, jo noutwendeg.

1963 sinn d'Missioune vun der Wäibaustatioun duerch en neit Gesetz definéiert ginn, an et ass e Personalkader geschafe ginn.

1976 gouf duerch Gesetz aus der Wäibaustatioun den Institut viti-vinicole. D'Missioune sinn erweidert ginn, besonnesch wat d'Applikatioun vun den europäeschen Direktiven am Kader vun der gemeinsamer Wäibaupolitik ugeet an den Institut krut d'Missioun Formatiouns- a Weiderbildungscoursen ze organiséieren. Dräi Sektioune si geschafe ginn an de Personalkader ass deemools och erweidert ginn. Zwee Ingenieursposten, Expéditionnairen a Surveillantë koume bäi.

De Gesetzesprojet vun haut baséiert sech op d'Gesetz vun 1976. Et gëtt ugepasst an ausgebaut, fir dass den Institut den neien Erausfuerderunge ka gerecht ginn. Ze bemierken ass, dass déi vum Statsrot a sengem Avis proposéiert Textännerunge vun eenzelnen Artikele vun der Kommissioun iwwerholl si ginn. Am Artikel 1 ginn d'Attributioune par rapport zu 1976 erweidert. D'Notioun vun der Applikatioun vun ëmweltschounende Methoden ass am éischten Tiret vum Artikel 1 dobäi komm.

Ech wëll hei eng Klammer opmaachen, fir ze soen dass ee muss wëssen, dass an deem Beräich de Wënzer elo scho grouss Efforte mécht, zum Beispill bei der Bekämpfung vun den Insektiziden. Dëst gëtt e gutt Stéck méi deier, mä leider loossen déi versprache Subventiounen, Här Minister, heiansdo ze vill laang op sech waarden.

Am Tiret D kënnt d'Kontroll vun der Ëmsetzung vun den europäeschen Direktive mat dobäi. D'Tireten H an I vum Artikel 1 ginn op Avis vum Statsrot an en eenzegen Artikel zesumme gefaasst. En operleet dem Institut d'Missioun fir déi alljährlech Statistiken an, op Demande vum Minister, Etüden iwwert déi wirtschaftlech a sozial Situatioun am Wäibau ze erstellen.

Eng wichteg Neierung ass, dass déi ganz Organisatioun a Gestioun vun der Marque nationale mat an d'Attributioune vum Wäibauinstitut erakënnt, wat de Fonds viticole wesentlech administrativ a besonnesch finanziell entlaascht, wourobber ech scho kuerz agaange sinn.

Des Weidere kann de Minister den Institut mat all anere Problemer am Beräich vun der Viticulture an der Oenologie befaassen. Fir méi Detailer iwwert d'Attributioune verweisen ech op den detailléierten Exposé des motifs vum Projet de loi.

Huet den Institut och schonn an der Vergaangenheet Moscht- a Wäinanalysen am Interesse vum Wënzer gemaach, esou fixéiert den Artikel 2 vum neie Gesetz genee d'Roll vum Laboratoire. Esou mécht hien net nëmmen Analysen, mä e beréit och de Wënzer während dem Verlaf vun dem Vinificatiounsprozess. D'Analyse si gratis bei der Moschtanalys a bei de Wäiner, déi ugestallt gi fir d'Marque nationale. D'Modalitéiten an d'Taxë fir aner Prouwe ginn iwwer e Règlement grand-ducal festgeluecht.

Den Artikel 3 bezitt sech op d'Ausbildung an d'Weiderbildung. Säit 1925 gehéiert d'Formatioun zu de Missioune vum Institut. Bedéngt duerch den technesche Fortschrëtt, de spezifeschen Ëmweltoploen an esou virun ass et onëmgänglech, dass Ausbildungs- a Weiderbildungscoursen ugebuede ginn. Dëst war a bleift eng Attributioun vum Institut, dat an Zesummenaarbecht mat dem Ministère de l'Education nationale. Och soll menger Meenung no d'Chambre de l'Agriculture mat agebonne ginn, déi laut Agrargesetz am Beräich vun der Vulgarisatioun eng Responsabilitéit huet.

Hei wëll ech och eng Klammer opmaachen an e Wuert zu engem Deelaspekt vum Avis vun der Chambre de l'Agriculture soen, deen och Bezuch huet op d'Aus- a Weiderbildung. D'Iddi fir de Spezifissitéite vun de Produits du terroire an der Zukunft méi eng grouss Bedeitung zoukommen ze loossen, schéngt mir e Wee an déi richteg Direktioun ze sinn. Mir mussen net all Trend vun der Gläichmaacherei nomaachen, mä mir musse versichen d'Eegenaart vun eise Wäiner méi staark ervirzesträichen. Dofir muss menger Meenung no och de Volet vum Wäibau, wou et drëms geet den typesche Charakter vum Lëtzebuerger Wäin ze halen, weider ausgebaut a propagéiert ginn